puhastatud, aed ära haritud ja tarwis olewad põllutööd ka ära toimetatud.

Poolteist nädalit oli seda wiist boolega tööd tehes mööda läinud, kui ühel laupäisel päewal Mart ette wõttis Annle kosja minna ja teda tema isa käest eneselle pärida. Ta pani hobuse ette ja pühapäewa riided selga, ilus poiss, ja sõitis Põlluotsale. Muidugi ei puudunud kosjawiin mitte, sest pudel portweini hääst sordist wahtis taskust wälja.

Anu oli wäljal kahe tüdruku- ja ühe sulasega sel päewal kartohwlid panemas. Mardi tee wiis just sest kohast mööda. Juba kaugelt oliwad mõlemad teine teist näinud.

„Jõudu kartohwli-panejatele!“ teretas Mart wankrilt, ei tulnud aga mitte töötegijate juure, sest ta ei tahtnud oma kosja nõuu mitte weel ilmsiks saada lasta, ehk ta küll wäga hää meelega mõne sõna nelja silma all Anuga oleks soowinud rääkida. Anu aga teadis juba muidugi, miks pärast Mart oli tulnud.

„Jõudu tarwis!“ wastasiwad kartohwli-panejad Mardi teretamise pääle, ja Mart sõitis edasi toa juure.

„Ei tea, miks Mart täna meie peremehe juure tuleb,“ uuris sulane järele, ja tüdrukud ei teadnud selle pääle midagi ütelda, sest seda neil ei tulnud mõttessegi, et ta kosja wõiks tulnud olla.

„Ju tal wist midagi tähtjat asja minu isaga on rääkida,“ ütles Anu ja punastas ise ära, aga teised ei pannud seda tähele. Nad oliwad selle wastusega rahul ja tegiwad oma tööd edasi.

Põlluotsa peremees Juhan oli Mardi tulemisel just kambris. Ta istus laua ääres, piibli-raamat ees, ja luges Joannese ilmutamise raamatust wiimsest päewast ja wiimastest aegadest. Ta mõtles selle juures, kuda inimese-sugu nüüd ka on hukka läinud, kuda inimesed unemal ajal enam nii wagad ei ole, kuda nad oma pattusid enam ei kahetse, kuda nad nii ilmalikuks on saanud ja ilmalikka asju armastawad, ilmalikka kirjasid ennemast loewad kui waimulikka. Kõik see oli tema meelest ka wiimse päewa täheks. Wiimased ajad oliwad tema arwates tõeste kätte tulnud ja inimesed, kui pimedusega löödud,

ei märka seda mitte. Ta mõtles ka oma tüttre Anu pääle ja mis ta oli talle ütelnud. Ehk küll juba ligi kolm nädalit sest ajast mööda oli läinud, kus ta Anuga kord juttu, tihedalt juttu oli ajanud, tuli see täna jälle elawalt ta ette, ja ta ei saanud aru, kuda Anu nii oli wõinud rääkida.

„Tere, ausstatud Põlluotsa peremees,“ ütles korraga Mart, kes kambri ussse oli astunud, ilma et lugeja mõtetes teda oli tähele pannud.

Pool ehmatades tõstis peremees pää üles ja oleks peaaegu teretamise wastamata unetanud, aga wiimaks ütles ta ometigi: „Tere, tere.“

Teretamisest oli ära tunda, et Mardile just mitte kõige paremat lootust ei wõinud ette kuulutada, sest hääl oli õige külm. Mõlemad mehed ei olnud ialgi elus teine teisele midagi kurja teinud ega paha sõna ütelnud, ja siisgi pidas Põlluotsa peremees Marti peaaegu nagu mõneks wastaseks. Ta jundis siisgi ennast lahke olema ja küsis natukese aja pärast:

„Noh, see peab ometi tähtjas asi olema, mis Salgu peremeest meie poole toob.“

„Jah, see on minule küll wäga tähtjas asi ja tänasest ðiendamisest, kui ta korda läheb, tuleb mulle elu õnn, kui mitte, siis olen wäga õnnetu,“ wastas Mart tasase ja südameliku häälega, natuke ka arglikult.

„No noh,“ ütles Anu isa imels paunes, „see peab ju wäga imelik asi olema.“ Ta sõnad näitasiwad, et ta Mardi tulemisest sugugi aru ega märku ei olnud saanud. Selle pääle ei wõinud ta mõteldagi, et Mart julgeks tema tüttrelle kosja tulla. Et Mart juba salaja tema tüttre peigmees oli, et saunalised juba oma õnnistuse noorele paarile oliwad annud ja et see kõik Anu enese soowimine ja südamelik tahtmine oli, seda ei arwanud ta mitte hingestgi, sest kuda jnlges tema endise sauniku poeg, waene mees ja päälegi tema silmas eksija, tema tütre pääle silmi wisata! Natukese aja waitolemise järele ütles ta: „Noh, ütelge siis asi ära, eks näeme, kas wõin soowimist täita wõi mitte.“

Mart lõi natuke kartma, sest see silmapilk oli tulnud, kus ta kõik pidi tunnistama, ehk küll lootust palju ei olnud, siisgi